

Malmö kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Højaskolan i Malmö kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast den **2 september 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen och undervisningen organiseras, planeras och genomförs så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.1 Normer och värden, 2.8 Rektorns ansvar)
- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

Rektorn ska se till att elever regelmässigt möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet i alla ämnen. I detta ingår följande:

- Att rektorn genom samtal med elever och lärare följer upp att undervisningen i idrott och hälsa inte är könsuppdelad utan att det finns särskilda skäl och att detta i så fall sker endast tillfälligt.

Rektorn ska organisera verksamheten på skolan avseende nyanlända elever så att lärare ges förutsättningar att möta de nyanlända elevernas behov. I detta ingår följande:

- Att se över organiseringen av utbildningen för de nyanlända eleverna på skolan i syfte att säkerställa att nyanlända elever ges en individanpassad undervisning utifrån sin kunskapsnivå. I detta kan exempelvis ingå att se över gruppernas sammansättning och personalresurser.
- Att kartlägga behovet av kompetensutveckling för lärare avseende undervisning av nyanlända elever och utifrån denna kartläggning vidta åtgärder.
- Att se över organiseringen av studiehandledning på modersmål på skolan, i syfte att säkerställa att elever ges studiehandledning i den omfattning som de behöver och att all personal har kännedom om rutinerna avseende studiehandledning på modersmål.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. I detta ingår följande:

- Att rektorn genom informationsinsatser till all skolpersonal klargör ovan nämnda skyldighet att anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektorn.
- Att rektorn vidtar åtgärder så att lärare ges förutsättningar att anmäla alla kränkningar till rektorn. I detta kan exempelvis ingå att se till att skolpersonal ges tidsmässig möjlighet att göra anmälan.
- Att huvudmannen och rektorn följer upp att alla kränkningar anmäls till rektorn och, om så inte är fallet, ta reda på orsakerna till detta och utifrån orsakerna vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att alla kränkningar anmäls.

Bedömning

Tillsynen visar att undervisningen inte fullt ut är anpassad efter de nyanlända elevernas behov. Tillsynen visar vidare att undervisningen i idrott och hälsa inte fullt ut organiseras och genomförs så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Tillsynen visar också att personal på skolan inte alltid anmäler till rektorn när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Inom övriga områden som Skolinspektionen har granskat har det inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning avseende undervisningen i idrott och hälsa

Intervjuade elever i flera årskurser uppger att de regelmässigt är indelade i flick- och pojkgrupper i ämnet idrott och hälsa. Dessa uppgifter bekräftas av vissa intervjuade lärare och representanter för elevhälsan. Idrottslärarna uppger att undervisningen i idrott och hälsa inte regelmässigt är könsuppdelad utan att detta bara sker vid ett fåtal lektioner per termin och endast i en årskurs. Rektorn uppger att hen känner till att det förekommer könsuppdelad undervisning i ämnet men att detta inte sker regelmässigt utan endast i vissa moment. Mot bakgrund av samstämmiga uppgifter från elever och representanter från elevhälsan om att undervisningen i ämnet idrott och hälsa regelmässigt är könsuppdelad i flera årskurser gör Skolinspektionen, trots idrottslärares och rektors uppgifter, bedömningen att undervisningen i idrott och hälsa vid Höjaskolan inte organiseras och genomförs på ett sådant sätt att författningarnas

krav på att eleverna ska mötas och arbeta tillsammans oberoende av könstillhörighet uppfylls. Kompletteringen från rektorn efter besöket föranleder ingen annan bedömning.

Rättslig reglering med mera

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Av läroplanen framgår vidare att läraren ska planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet och att rektor har ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 341) framgår att skolan tillfälligtvis, om det är rimligt, bör kunna använda gruppindelning eller andra organisatoriska och pedagogiska åtgärder för att undvika att känsliga situationer uppstår för enskilda elever eller grupper av elever. Det kan t.ex. avse simundervisning där flickor och pojkar skiljs åt.

I kursplanen i idrott och hälsa står bland annat, under ämnets syfte, att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.

Skolinspektionens utredning

Elever säger i intervju att de är uppdelade flickor och pojkar var för sig på idrotten, men att de får göra samma saker i undervisningen. Elever på lågstadiet säger att det är så nästan varje gång de har idrott. Lärare på lågstadiet säger att de känner igen att eleverna är uppdelade, att det kommer upp i samtal med eleverna och att det har lyfts med skolledningen. Även elevhälsans representanter känner igen att eleverna är uppdelade i grupper om flickor och pojkar på idrottslektionerna och en representant ur elevhälsan säger att det kommer upp återkommande i samtal med elever. Vidare säger elevhälsans representanter att det sker generellt och systematiskt på idrottslektionerna att lärare delar in eleverna i grupper om flickor och pojkar och att elever som påtalat detta sagt att det alltid har varit så. Representanter från elevhälsan uppger att uppdelningen medför att elever inte får visa sina styrkor, att könsroller förstärks på ett sätt som inte är tryggt för eleverna och att vissa elever inte känner att de kan tillhöra den ena eller andra gruppen. Vidare säger en representant ur elevhälsan att hen talat med lärare om detta. Rektorn säger i intervju att hen känner till att eleverna är uppdelade utifrån kön i idrott och att rektorn har pratat med lärarna om detta, men att uppdelningen inte sker rutinmässigt utan i vissa moment. Lärare har, säger rektorn, motiverat uppdelningen utifrån att eleverna ska ges förutsättningar att delta i så stor utsträckning som möjligt. Rektorn säger vidare att hen inte har kännedom om i vilka moment i idrottsundervisningen som eleverna är uppdelade utifrån kön.

Lärare som undervisar i idrott och hälsa säger i intervju att de delar in eleverna i flick- och pojkgrupper en lektion i veckan och att det skett på 5-6 lektioner detta läsår samt att det bara sker i årskurs 7. I övrigt säger undervisande lärare i idrott och hälsa att de inte delar in eleverna utifrån kön. Lärare säger vidare att anledningen till uppdelningen är att de på så sätt får med tjejerna samt att det beror på att de inte har en sporthall. De säger också att uppdelningen görs för att det inte ska bli stök och bråk. Lärare uppger i intervju att de inte har haft samtal med rektorn om detta.

Efter kommunikering av underlag inför beslut uppger rektorn att skolledningen vid mer än ett tillfälle har haft samtal med idrottslärarna om könsuppdelad undervisning samt att skolledningen vid det senaste mötet har bestämt att undervisningen fortsättningsvis inte ska indelas efter kön.

Skolinspektionens bedömning avseende undervisning för nyanlända elever

Intervjuade lärare uppger att de inte kan möta de nyanlända elevernas behov, att organisationen kring nyanlända elever behöver struktureras och att rutinerna för studiehandledning på modersmål (studiehandledning) är otydlig. Elevhälsans representanter uppger att utbildningen för de nyanlända skulle kunna anpassas bättre. Lärare samt elevhälsans representanter säger att det finns elever som har större behov av studiehandledning än den studiehandledning som de får. Vidare framkommer i intervju med lärare, elevhälsans representanter samt rektor att det inte finns rutiner för hur elever kan få mer studiehandledning. Mot bakgrund av uppgifter från lärare avseende svårigheter att anpassa undervisningen samt uppgifter från lärare och representanter för elevhälsan om att eleverna har större behov av studiehandledning än vad de får, gör Skolinspektionen sammantaget bedömningen att skolenhetens arbete med att ge nyanlända elever en utbildning anpassad efter elevernas behov inte uppfyller författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska elever få den ledning och stimulans som de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Läroplanen anger att läraren i undervisningen ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolinspektionens utredning

Lärare i lågstadiet säger att de inte kan möta de nyanlända elevernas behov fullt ut och att det beror på att det är många elever med olika behov. Lärare i mellanstadiet säger att de försöker att anpassa undervisningen för de nyanlända eleverna men att det kan vara utmanande och att det behövs en tydligare struktur kring dessa elever. Elevhälsans representanter säger att det kan vara svårt för lärare att anpassa undervisningen för nyanlända elever, men att det finns metoder såsom bildstöd och digitala hjälpmedel som används. Elevhälsans representanter säger att de upplever att läraren i svenska som andraspråk inte räcker till och att det borde finnas fler lärare i svenska som andraspråk. Lärare i lågstadiet och elevhälsans representanter säger att förberedelseklass skulle möta nyanlända elevers behov bättre än att låta eleverna gå

direkt ut i klass. Lärare säger vidare att det skulle behövas mindre grupper eller nivågrupper samt att det inte fungerar för eleverna att gå in direkt i klass på heltid.

Det framkommer vidare i intervju med samtliga lärargrupper att det finns otydligheter kring rutiner för och organiseringen av studiehandledning på modersmål på skolan. Samtliga intervjuade säger att alla elever som behöver det får studiehandledning, men i intervju med lärare och elevhälsans representanter framgår att alla elever inte får studiehandledning i den omfattning som de har behov av. Lärare säger att det finns en schablon som man utgår ifrån och att elever har rätt till en timmes studiehandledning i veckan. Elevhälsans representanter säger vidare att omfattningen av studiehandledning är en timme, oavsett språk och/eller behov.

På fråga från Skolinspektionen om vad som görs om en elev behöver mer studiehandledning säger någon lärare att ingenting görs och någon säger att de inte har reflekterat över att elever kan få mer studiehandledning. Någon lärare säger att denne hört att det inte finns mer än en timme studiehandledning att ge eleverna medan någon uppger att man kan göra en anmälan till elevhälsan om eleven riskerar att inte nå målen. Elevhälsans representanter säger att de försöker kompensera för de elever som inte får tillräcklig studiehandledning genom att ge elever mer tid hos läraren i svenska som andraspråk. Vidare säger elevhälsans representanter att de har en elev som har studiehandledning mer än en timme i veckan och att de då löste det med studiehandledaren. Flera lärare och representanter för elevhälsan säger att det finns elever med större behov av studiehandledning än en timme i veckan.

Rektorn säger i intervju att elever får en timme studiehandledning och att frågan om huruvida det finns större behov av studiehandledning hos elever inte har kommit upp. Rektorn kan inte svara på om alla elever i behov av studiehandledning får det utifrån elevens behov. Enligt rektorn är det hen som anmäler behov av studiehandledning till Språkcentralen men att i anmälan tittar rektorn inte på omfattningen av elevernas behov av studiehandledning. Rektorn säger vidare att det är möjligt att lärare inte vet att de kan anmäla till rektorn om de ser att elever har större behov av studiehandledning än en timme. Då rektorn får bemöta utsagor från lärare om att det finns elever som har behov av mer studiehandledning än en timme i veckan säger rektorn att hens uppfattning är att det är en timme som de har haft möjlighet att få. När rektorn får bemöta utsagor om att lärare säger att det finns en organisatorisk svårighet med studiehandledningen på skolan säger rektorn att det kanske ligger något i det.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att inte alla fall då personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäls till rektorn. Intervjuade lärare på lågstadiet och elevhälsans representanter säger att alla kränkningar inte anmäls till rektorn. Rektorn säger att hen inte har kännedom om att lärare inte alltid anmäler kränkningar. Mot bakgrund av uppgifterna från lärare samt elevhälsans representanter gör Skolinspektionen bedömningen att skolans arbete med att motverka kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Rättslig reglering

Det framgår av skollagen att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla till huvudmannen.

Skolinspektionens utredning

Intervjuade lärare på lågstadiet säger att alla kränkningar inte anmäls till rektorn. Enligt lärare beror det bland annat på tidsbrist, på att toleransnivån har höjts för vad som är en kränkning eller på att det kan vara oklart vem som ska göra anmälan. Lärare på lågstadiet säger dock att ledningen är noga med att det är den som uppfattar kränkningen ska skriva anmälan. På fråga från Skolinspektionen om alla kränkningar anmäls till rektorn svarar elevhälsans representanter att de inte tror att det görs. Vidare säger elevhälsans representanter att de allvarliga kränkningarna anmäls, men att det kan vara olika vad som upplevs som en kränkning. Rektorn uppger i intervju att hen inte känner till att lärare inte alltid anmäler kränkningar. Rektorn uppger att det funnits otydligheter vid något tillfälle kring vem som ska skriva anmälan eller göra en utredning av kränkande behandling. Rektorn säger vidare att hen lyft rutinerna och vilka krav som finns på att anmäla kränkningar och hen upplever att man nu i större grad anmäler kränkningar på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Johanna Tinghammar Bruck

Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Tinghammar

X Jenny Fahlman

Föredragande
Signerat av: Jenny Fahlman

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Höjaskolan

Fakta om Højaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Malmö kommun under våren 2020. Højaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 21 januari 2020 och den 24 januari 2020.

Højaskolan är en grundskola som bedriver undervisning i förskoleklass och årskurs 1 till 9. Skolan är belägen i Malmö i Malmö kommun. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök går 506 elever på skolan, varav 52 elever i förskoleklass.

Måluppfyllelse

Årskurs 3

Nationell statistik för de nationella ämnesproven för årskurs 3 läsåret 2018/19 visar att andelen elever på Højaskolan som når kravnivån för de olika delproven i matematik är mellan 63 och 94 procent. I svenska är andelen som når kravnivån för de olika delproven mellan 79 och 100 procent. I svenska som andraspråk är andelen som når kravnivån för de olika delproven mellan 71 och 97 procent.

Enligt skolenhetens egen sammanställning för läsåret 2018/19 är andelen elever i årskurs 3 som når kunskapsresultaten för godtagbara kunskaper i svenska 93 procent, svenska som andraspråk 76 procent och matematik 79 procent.

Årskurs 6

Nationell statistik visar att den genomsnittliga betygspoängen för årskurs 6 läsåret 2018/19 varierar mellan som lägst 8,9 (svenska som andraspråk) och som högst 15,2 (modersmål). Läsåret 2018/19 är andelen elever som uppnått betyg A-E i alla ämnen 45 procent.

Enligt nationell statistik för årskurs 6, läsåret 2018/19 är den genomsnittliga provbetygspoängen på de nationella proven i matematik 9,9, i engelska 13,8 och i svenska som andraspråk 7,6.

Årskurs 9

Enligt nationell statistik för läsåret 2018/19 uppnår 47 procent av eleverna kunskapskraven i alla ämnen och 60 procent av eleverna är behöriga till yrkesprogram. Det genomsnittliga meritvärdet läsåret 2018/19 är 191,4.

Enligt nationell statistik för årskurs 9, läsåret 2018/19 är den genomsnittliga provbetygspoängen på de nationella proven i matematik 8,2, i engelska 13,1, i svenska som andraspråk 10,4, i naturorienterande ämne; biologi 5,9 och i samhällsorienterande ämne; geografi 9,6.